

עניני הגבורה

למחרת ההתפוצצויות כרמת-ה-כובש, למראה בתי-המגורים הנקובים, שאלתי את עצמי שאלה נוקבת: **"ובכן, מה היית אתה עושה עכשיו, אילו היית ראש ממשלת ישראל?"**

המצב המדיני במרחב עדין מאין כמוהו. דברי בורגיבה מוסיפים לכרסם את שורשי השיגרה המלחמתית. רוב מדינות-ערב התייצבו, למעשה, להגנת בורגיבה, ומנעו את גירושן מן הליגה הערבית. ירדן, עם כל הכרזותיה הרמות, גמנית עם המדינות המתונות. על אדמתה, וב-הסכמת מלכה, השמיץ בורגיבה לראשונה את הכרזת-השלום שלו.

בקיצור: חימום מכוון של ה-גבול, כמצב זה, הריהו מעשה-סירוף.

לעומת זאת, אתה אחראי לבטחון ה-מדינה. אינך יכול להניח למישהו לסכן את חי אורחיה בביתם, חייב אתה להבטיח את בטחון התנועה בכבישים, ביום וב-לילה.

אינך יכול לעבור בשתיקה על מעשי חבלה, רצח ונסיון-לרצח.

בשעה שמנהיגי-ערב שוכנעו כי לא תי-תכן הטיית-דודן של מימי הירדן, אינך יכול להניח להם להאמין כי אפשר להמירם במלחמת-גבול.

בקיצור: אינך יכול שלא להגיב בצורה חריגה-שמעית.

שקלתי בלבי שתי מסקנות סותרות אלה. החלטתי שאילו הייתה האחריות רובצת עלי, הייתי מפעיל את צה"ל בפעולה-אזהרה מדודה, מינימאלית ומאופקת.

לכן תהיה זאת צביעות מצדו אם אכזא לפסול את הפעולה שי-בוצעה השבוע עליידי צה"ל כי פקודת לוי אשכול.

***

לא יהא חלקי עם העולים והצוה-לים — אותם הישנים שינתישירים במיטותיהם הנוחות, והמתמוגגים מנחת בקראם על סכנה ומוות ודם.

פעולה צבאית — כל פעולה צב-אית — היא בבחינת רעה. במיק-רה הטוב ביותר היא הרע במי-עוטו.

אין שולחים אנשים לסכנת-מוות כדי לספק רגשות ויצרים. אין שופכים דם — של אחים ושל יריבים — כדי למצוא פורקן לתחושות האדם-הקדמון ששרדו בלבנו.

לכן, גם בכואנו לבחון את הפעולה שי-בוצעה, בצורה שבוצעה — הבה ונתרחק מסגנון הצהרונים, מן הלהט המזויף של פטריוטיס-בגרוש, מן הנחיתות התקופנית של צועקי-הידו מקצועיים.

אלה חזרו, בהתלהבות של כסיל החזור לכור-מחצבתו, אל סגנון-הובנג של תקופת דיין, אל הבטחוניזם השחצני של ימי 1954/56.

הם רואים בפעולת קלקיליה ב-המשך לפעולת קלקיליה א', ובפעולת ג'נין המשך לפעולת קיביא.

אני מאמין — ומקווה — כי אין זה כך.

***

במזחמה כמו בשדום, בפעולה כמו במחול, הצלילים הם העושים את המוסיקה.

מבחינה זו יש הבדל תהומי בין ימי הרמטכ"ל דיין לבין ימי ה-רמטכ"ל רבין.

בימים ההם, נקעה נפשנו מן ההיסטריה המפוברקת של משרדי הבטחון והחוק, מציחצוח החרבות המילוליות, מן הסלאנג הבטחוניסטי הפרימיטיבי.

השבוע לא היה זכר לכל אלה בהודעות הרישמיות והרשמיות-למחצה, בדברי ה-רמטכ"ל, הקצינים והפקידים.

את מקומו של הסגנון הבטחוניסטי ה-קלוקל, הלכות מספרות הרומאנים הזעירים ופונפת הסטאלאגים, תפס סגנון צבאי עני-ייני, יבש, מכובד ומאופק.

כך — ורק כך — יאה לחייל לדבר.

במקום הויליזול המשתחף בחיי אדם, בא סגנון השם את הדגש על המאמץ

בכיוון לירדן, כדי להסוות את ההכנות נגד מצריים.

טענת ה"תגמול" באותן פעולות לא היתה אלא הסוואה. כי הפעולות בוצעו מראש בצורה שתיצור את הפרובוקציה המיר-בית, ותביא להגברת מעשיו של האוייב והחרפתו, עד לפעולות הפיזיון.

רק כך אפשר להסביר את שחיתת ה-נשים והילדים בפעולת-קיביא בסוף 1953. רק כך אפשר להסביר את הטבח ההמוני שנערך בחיילים מצריים ישנים בפעולת-עזה הגדולה, בפברואר 1955, שבאה כ"תג-מול" על מעשה-החבלה זעיר, וששינתה את ההיסטוריה של המרחב.

השבוע, לעומת זאת, נעשה הכל כדי למנוע כל פרובוקציה מיותרת.

הצנזנים חוזרים מן הפעולה: אזהרה כפולה

נגמעה עד כמה שאפשר שפרכת-דמים — כי דם וועק לדם, ביחוד במרחב בו קיים עדיין הרעיון הפסול של גאולת-דם.

נגמעה, עד כמה שאפשר, הפגיעה בכבוד היריב, השפלתו והעלבותו.

עליידי השימוש בכוח מינימלי, ועליידי הצמדת הפעולה לגיזרות בהן חצו חבלני א-ל-פתח את הגבול. נאמר להמשלת הירדן בצורה מאופקת אך ברורה:

אנו רוצים בשקט על הגבול. מוטב גם לכם לרצות זאת, ולפעול כהתאם לכך.

הנסיון בעבר הוכיח בעליל כי ירדן יכולה למנוע מעבר של חבלנים זעירים — אם היא רוצה בכך מאד.

***

לא במיקרה באה פרשת א-ל-פתח בשיא המאבק בין כוחות-המלחמה ב-עולם הערבי, המיוצגים עליידי ממשלת דמשק ואחמד שוקירי, לבין כוחות-השלום, המיוצגים עליידי אל-חביב בורגיבה ב-גלוי, ועליידי רבים אחרים בסתר.

חייבים אנחנו לשאול את עצמנו: האם לא תביא הפעולה הצבאית — כל פעולה צבאית — להגברת כוחות-המלחמה?

האם לא תסתום את פיו של בורגיבה?

דומני שלא.

כל דרר-הטיעון של גשיא תוניסיה, באוונגי אחיו הערביים, מתחילה בנקודת-מוצא זו:

אין הערבים מסוגלים לחסל את ישראל כי-כוח הנשק. מאחר שכך הדבר, מוטב לחשוב על אפשרות לפתרון הבעיה בדרכי שלום. ואילו כוחות-המלחמה טוענים לעומתו: ה-מלחמה בישראל אינה רק הכרחית, אלא גם אפשרית. אם לא היום, אז מחר. ואם לא בהתמודדות גלויה בשדה, אז במאבק של פיזיון.

יש להפריך טענה זו — לא רק לטובת הבטחון השוטף של המדינה, אלא גם לחיזוק טוענייה-השלום.

***

אולם לא נצא כדי חובתנו אם נפסיק את הניתוח במקום זה, ונסתפק בציון הפעולה לשבת.

מצווים אנחנו למהר ולהוסיף על כך אזהרה חמורה. אזהרה כפולה. ראשית כל: פעולה מסוג זה אינה פותרת שום בעיה.

זהו טיפול בסימפטום. טיפול זה יכול להיות נחוץ מאד. אך אין בו מרפא למחלה עצמה.

קיום הבטחון השוטף, והפרכת תקוותיהם של שוחרי-המלחמה שמעבר לגבול, אין בהם כדי לקדם את השלום, להבטיח את הבטחון לטווח ארוך, ולעזור לנצחון שוח-רי-השלום במרחב.

פעולה צבאית יכולה לשרת מדי-ניות. אך אין היא תחליף למדי-ניות.

יכולה היא למנוע הרעה מיידית של ה-מצב. אך אין היא יכולה לשפרו.

כאשר ראש-הממשלה מבטל בכנסת את דברי בורגיבה בכל-מל, כאשר הוא שולל במחיידי כל תקוה של הפליטים, כאשר הוא דורך במקום בנוקשות עקרה — הרי הוא משרת את מחרת-המלחמה. הוא דוחף את הפליטים לזרועות א-ל-פתח. הוא מכשיר את המצב לפעולות-חבלה — אותן פעולות אשר מיבצעי-השבוע נועדו לבלמן.

את אשר הורפת איזולתו של ה-מדינאי, לא יתקן החייל השופך את דמו.

***

רסנה השנייה קרובה עוד יותר. כל מי שעקב השבוע אחרי התשפוכת ה-עתונאית, למחרת מיבצע צה"ל, יכול היה לעמוד על כך.

זוהי סכנת ה"Escalation", סכנת התגבר האוטומאטי.

כל פעולה צבאית נוטה לגרור אחריה פעולות צבאיות נוספות, בממדים גוברים והולכים. היא משלהבת יצרים, טובעת דפור סים נפשיים, מעניקה מישקל-יתר לשוחרי-המלחמה ולכוחות-התוקפנות.

סכנה זו גדולה שבעתים בעיי-תות של משבר פנימי — כגון המשבר המדיני החמור הפוקד עתה את מפלגתו של ראשי-הממי-שלה.

עתונים חשובים בעולם כבר טענו השבוע שהפעולה בוצעה כחלק מן המאבק בכך-גוריון, ולא דווקא כחלק מן המאבק ב-אנשי א-ל-פתח.

אני מקוה שלוי אשכול מבין סכנה זו.

אני מקוה שיעמוד עליה, ויעמוד בפניה.

זוהי תקווה. תפקידם של כוחות-השלום במדינה הוא לדאוג לכך שתקווה זו תתגשם.